

# Uitwerking Internationaal Ondernemen Flevoland

---

## Inleiding

In Flevoland kan het zo zijn dat achter een boerderij midden in de grote, groene polder een waar wereldimperium schuilt. Enkele schuren op het erf bevatten voorraden die een paar dagen later in de supermarkt in Duitsland te koop zijn. Even verderop prijken grote hallen op uit het landschap waar op de meest innovatieve manier groenten en fruit geteeld worden. Technologie en agrofood gaan daar hand in hand internationaal de boer op. Teelt, productie en verwerking van aardappel, groenten en fruit met de handel genereert op eigen wijze ketens en nieuwe bedrijvigheid zoals logistiek en machinebouw. En dit is alleen al voor agrofood. Wereldwijd staat de maritieme sector op Urk bekend als platform voor de platvis. Bedrijven in Flevoland vinden hun weg over de Nederlandse grenzen. En andersom weten internationale bedrijven Flevoland te vinden.

Wat kan de provincie betekenen? Ondernemers geven eerlijk aan niet zozeer te wachten op de overheid. Bij doorvragen blijkt toch dat het exporteren van goederen lastig kan zijn. Of dat het toch wel handig is als bedrijven samen op een beurs in Duitsland staan. Dat onbekend is wat Brussel te bieden heeft voor ondernemers. Of dat Flevoland interessant is door haar centrale ligging en ruimte voor vestiging.

Ondernemers zijn afhankelijk van de politiek, dat laten ontwikkelingen in de Verenigde Staten, de Brexit, de boycot door Rusland zien. De overheid hoort hierop in te spelen door te investeren in de internationale slagkracht van de regio Flevoland, door Flevoland te profileren als aantrekkelijke regio voor internationale ondernemers. De provincie blijft met inzet op investeringsbevordering van toegevoegde waarde. En zet met de aanpak op stimuleren van de internationale ondernemerszin een nieuwe koers uit die aansluit bij de landelijke visie Nederland in de wereld van morgen als exportland hoog te houden.

Binnen het Economisch Programma onder de pijler Markt en Cultuur staat internationaal ondernemerschap centraal. Onze rol is faciliteren, coördineren en stimuleren van internationaal actieve ondernemers en ondernemers met plannen internationaal zaken te gaan doen.

## Flevoland aantrekkelijk voor internationale bedrijven

Tot nu toe spant provincie zich alleen in op acquisitie en vestiging van ondernemingen met hun moederbedrijf in het buitenland met als recentelijk succesvol resultaat het binnenhalen van de Inditex Group in Lelystad. Als over groei en ondernemerschap gesproken wordt, staat buiten kijf dat de allersnelste klap het binnenhalen van bedrijven is. De komst van een grootbedrijf als Inditex levert direct een omvangrijk aantal arbeidsplaatsen op. Daarnaast profiteren ook andere bedrijven van vestiging van zo'n bedrijf, denk aan horeca, schoonmaak, beveiliging. Of ze zullen zich daar gaan vestigen vanwege de gunstige gecreëerde omgevingsfactoren.

Via de Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland komen vanuit het agentschap Netherlands Foreign Investment Agency buitenlandse interesses voor vestiging in Flevoland binnen. Van interesse hebben tot aan vestiging is vaak een traject van lange adem. De ICT dienstverlener Trendzer uit Schotland is naar Almere gekomen met hulp van overheden en niet onbelangrijk KPN, die diensten van dit bedrijf inkoopt. Bij positieve belangstelling is snel en voortvarend handelen van alle betrokkenen vereist.

Daarom zijn we van plan de internationale acquisitiepoot te versterken. Acquisitie is voor het vitaal houden van de regionale economie essentieel. We willen dan ook de acquisitie van bedrijven, dus het binnenhalen van bedrijven buiten onze regio, stimuleren door samen met onze partners in het ecosysteem te investeren. We zijn bereid op maat van de lokale behoefte van onze partners inzet op acquisitie te helpen vergroten.

### Tevreden blijven in Flevoland

Tevreden houden van ondernemers is het vervolg. Voor buitenlandse bedrijven is op landelijk niveau een speciaal programma opgesteld: Investor Relations Program. Net zoals het ministerie van Economische Zaken dragen wij bij in de kosten voor de uitvoering. Met dit programma kan bijtijds ingespeeld worden op signalen die duiden op vertrek uit onze provincie. Investeren in het vasthouden van deze bedrijven in Flevoland is noodzakelijk. Daarom blijven we bijdragen aan het programma zolang dit loopt. En gaan we met onze partners in gesprek voor inbedding van dit programma in het ecosysteem.

### In één oogopslag vallen voor Flevoland

Bij acquisitie moeten minimaal de unieke kenmerken van de regio wijd en zijd bekend zijn. Nederland profileert zich internationaal met de tulp en de klomp. Wat zijn de unieke kenmerken van Flevoland? Een buitenlandse investeerder moet zich eerst interesseren voor ons land. Vervolgens moet Flevoland concurreren met andere regio's om deze investeerder te verleiden. Wij denken dat dit beter kan en gaan sowieso inzetten op gerichtere communicatie-uitingen. In één oogopslag moet voor een buitenlandse investeerder duidelijk zijn wat Flevoland aantrekkelijk maakt voor vestiging.

## Grenzeloos ondernemen

Onomstotelijk is bewezen dat ontplooiing van internationale activiteiten samengaat met groei van bedrijven. Voor stevige groei heeft een bedrijf buitenlandse afzetmarkten nodig. Nederland is klein, maar groot in export. Flevoland draagt als midden motor ten opzichte van andere provincies aardig mee. Vooral in de groothandel, machinerie en agrofood zijn onze ondernemers in als buiten de EU actief. Duitsland is het belangrijkste exportland, gevolgd door België, Verenigd Koninkrijk en Frankrijk. Buiten de EU zijn de Verenigde Staten en Azië belangrijke contreien om internationaal zaken te doen.

Uit gesprekken met ondernemers maken we op dat de meesten zoveel mogelijk alles zelf regelen. Ook vestiging in een ander land gaat meestal via bestaande contacten. Polen bijvoorbeeld is een opkomend land voor ondernemers uit de Agrofood. Met hulp van een lokale agent of plaatsing van een medewerker bekend met de Poolse taal en cultuur bouwt de Flevolandse ondernemer langzaam een netwerk uit. De wat grotere bedrijven met meer financiële armslag kiezen eerder voor opening van een nieuwe vestiging aldaar.

Naast hulp van buitenlandse overheden is het rondkrijgen van voldoende financiering belangrijk. Hulp van buitenaf zoals het leggen van contacten met financiers blijkt toch meer dan welkom. Het kost de ondernemer teveel tijd om alles zelf uit te zoeken. Daarom zien wij ook een rol voor de provincie weggelegd namelijk het faciliteren in de vraag van ondernemers waar mogelijk door ontsluiting van netwerken, kennis, financiering en door bij te dragen aan de exposure van Ondernemend Flevoland in het buitenland.

## In verbinding met elkaar

Netwerken voor internationaal ondernemerschap bestaan in allerlei vormen en maten. Een ondernemer met internationale ambities doet er goed aan de betekenis van deze netwerken voor zijn bedrijf te kennen. In de praktijk schort het hieraan.

Wij willen de toegang tot de voor de ondernemer relevante netwerken vergemakkelijken. We beginnen dicht bij huis. De bedrijfskringen, gemeenten en andere organisaties moeten de eerste ingang zijn voor het opdoen van kennis en kunde. Vervolgens zijn op regionaal niveau netwerken actief zoals Trade Office Zwolle en Amsterdam Trade voor de handelsbevordering. We gaan deze netwerken verbinden met de lokale netwerken. Ons idee is makelaars aan te stellen voor het gezicht geven van de netwerken voor internationaal ondernemerschap in Flevoland. Naast lokale en regionale netwerken horen ook de landelijke netwerken zoals van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), Kamer van Koophandel, MKB Nederland, VNO-NCW die met het ministerie van Buitenlandse Zaken samenwerken onder de website [www.internationaalondernemen.nl](http://www.internationaalondernemen.nl). En niet te vergeten wat uit Brussel door de EU aangeboden wordt aan kennis en netwerken via het Europees programma COSME, het programma voor het klein- en middenbedrijf.

### Plan de campagne voor export

Interessant is de aanpak van de provincie Overijssel die de ontwikkelingsmaatschappij Oost NV heeft opgedragen samen met belangenbehartigers van ondernemers het actieplan GO4EXPORT op te stellen. De weg ernaar toe sluit aan op het Economisch Programma en de beweging voor het Groeihuis en het belangrijkste, de acties uit GO4EXPORT zijn aangedragen door ondernemers, waarvan de uitvoering in handen is van belangenbehartigers van deze ondernemers. Onder meer de opzet van een web portal met informatie over internationaal ondernemerschap én onderlinge kennisuitwisseling voor ondernemers is navolgingswaardig voor onze provincie. De groeimakelaar(s) krijgt van ons opdracht voorbeeld te nemen aan GO4EXPORT van de provincie Overijssel.

### Ontsluiting kennis, financiering, netwerken NL en EU

Ondernemers met het idee internationaal te gaan maken aanspraak op ondersteuning vanuit de RVO. Vouchers voor individuele coaching stelt de RVO beschikbaar voor begeleiding van MKB'ers in hun expansie naar het buitenland. We weten dat Flevolandse ondernemers nauwelijks gebruik maken van deze vouchers.

De ontsluiting van ondersteuning door de RVO en andere landelijke organisaties zoals de Kamer van Koophandel moet beter. Daarom gaan wij de bewegwijzering naar dit aanbod verbeteren.

Ook de EU biedt speciaal voor ondernemers uit het MKB het programma COSME aan. COSME biedt onder meer het Enterprise Europe Network die bedrijven in 50 landen helpen met EU-wetgeving en toegang tot EU financiering en web portalen voor internationalisering. Het zelf zoeken naar deze ondersteuning vergt kostbare tijd van een ondernemer. Vandaar dat wij overwegen capaciteit in de vorm van een Europees specialist in te zetten voor het dichterbij halen van de EU voor Ondernemend Flevoland. De focus van deze specialist ligt op de direct aan het bedrijfsleven aangeboden diensten door de EU.

Het COSME programma biedt namelijk leningsgaranties- en vermogensfaciliteiten voor groei aan. Technofonds Flevoland is het lokale loket. De profilering van dit loket naar ondernemers moet beter. Naast COSME is in het Horizon 2020 programma van de EU het MKB-instrumentarium, waar enkele miljarden euro's beschikbaar zijn voor innovatie (en groei) van het Europese MKB. Nederland en specifiek Flevoland moet deze pot met geld beter gebruiken. Ondernemers moeten beter begeleid worden in de beheersing van de aanvraagtaal voor positieve honorering van gelden uit het MKB-instrumentarium.

Dit zijn nog maar twee bronnen in Brussel waaruit geput kan worden. De EU biedt meer voor ondernemers dat de moeite waard is verder uit te zoeken.

## Exposure Flevoland internationaal

Op handelsmissie gaan, met een stand op een beurs staan, organiseren van een congres met internationale uitstraling zijn allemaal activiteiten waarmee Flevoland zich wereldwijd op de kaart zet. Elke ondernemer is dan ambassadeur van Flevoland. Dit is ook een vorm van branding, die we graag meer willen stimuleren en bewuster willen laten uitdragen. Daarom gaan we evenementen met internationale uitstraling zoals de Potato Europe, die op initiatief van het Flevolands bedrijfsleven worden georganiseerd in onze provincie ondersteunen. Belangrijk voor ons is dat deze evenementen buitenlandse deelnemers en gasten welkom heten. Andersom staan we ook open voor verzoeken van ondernemers om als regio te representeren op bijvoorbeeld dé beurs in Europe voor de groente- en fruitsector Fruit Logistica in Berlijn.

Ons doel is de branding van Flevoland op exportvlak te versterken. Dit kan ook door mee te gaan op handelsmissies. Op lokaal, regionaal en nationaal niveau organiseren overheden, brancheorganisaties of ondernemers handelsmissies. Vandaag de dag zijn handelsmissies de meest geijkte manier om in korte tijd kennis te maken met een land of met een nieuwe markt. Een ondernemer heeft baat bij deelname aan een handelsmissie als dit uitbreiding van zijn marktaandeel oplevert. Wat kan de provincie betekenen voor de ondernemer die op handelsmissie wil? Door sowieso de reisagenda met daarop de missies georganiseerd door andere overheden voor het voetlicht te brengen en te attenderen op vouchers die gedeeltelijk de kosten voor deelname vergoeden.

Wij vinden dat deelname aan handelsmissies plaats onafhankelijk is. Dus ook niet in Flevolands gevestigde ondernemers zijn welkom voor deelname aan onze missies. En we zijn bereid eventuele bijdrage te leveren voor het verlagen van de drempel aan deelname voor deze groep.

Flevoland heeft de afgelopen jaren alleen handelsmissies naar China, naar de provincie Zhejiang georganiseerd. Beide provincies hebben hun banden op economisch vlak geformaliseerd. In 2016 hebben wij een inkomende missie uit Zhejiang mogen ontvangen. En zijn we uitgenodigd voor een weder bezoek. Ons idee is deze handelsmissie onderdeel te laten uitmaken van de exposure van Ondernemend Flevoland internationaal. Medewerking vragen we van onze partners in het ecosysteem voor de nadere uitwerking.